VII kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Polityki Społecznej i Rodziny (nr 214)**

z dnia 18 marca 2015 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Polityki Społecznej i Rodziny (nr 214)

18 marca 2015 r.

Komisja Polityki Społecznej i Rodziny, obradująca pod przewodnictwem poseł **Magdaleny Kochan (PO)**, zastępcy przewodniczącego Komisji, przeprowadziła:

– pierwsze czytanie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych (druk nr 3205).

W posiedzeniu udział wzięli: **Elżbieta Seredyn** podsekretarz stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej wraz ze współpracownikami, **Grażyna Migacz** dyrektor Biura Organizacyjno-Prawnego Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wraz ze współpracownikami, **Roman Uhlig** doradca prezesa Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, **Paweł Adamowicz** główny specjalista w Najwyższej Izbie Kontroli, **Alicja Szatkowska** prezes Milickiego Stowarzyszenia Przyjaciół Dzieci i Osób Niepełnosprawnych.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Małgorzata Cholewa**, **Dariusz Lipski, Ewa Molska** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych; **Aleksandra Wolna-Bek, Maria Iwaszkiewicz** – legislatorzy z Biura Legislacyjnego.

Przewodniczący poseł Magdalena Kochan (PO):

Witam państwa, rozpoczynamy obrady Komisji Polityki Społecznej i Rodziny. W porządku dziennym mamy pierwsze czytanie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych, druk nr 3205.

Czy są uwagi do porządku obrad? Nie słyszę, zatem uznaję, że porządek został przyjęty.

Proszę posła wnioskodawcę, panią Marzenę Okłę-Drewnowicz o przedstawienie projektu ustawy.

Poseł Marzena Okła-Drewnowicz (PO):

Dziękuje pani przewodniczącej. Wysoka Komisjo, mam zaszczyt przedstawić projekt zmiany ustawy o świadczeniach rodzinnych. Celem projektu jest zmiana art. 10, który dotyczy dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego. Zgodnie z artykułem, osoba sprawująca opiekę nad swoim dzieckiem w trakcie urlopu wychowawczego otrzymuje dodatek. Przy obecnie obowiązującym stanie prawnym, w jednych gminach lub województwach opiekun otrzymuje 400 zł dodatku z tytułu przebywania na urlopie wychowawczym, a w innych regionach otrzymuje 400 zł na każde dziecko. Pojawiają się sytuacje, że w jednym regionie dodatek wynosi 400 zł, a w innych częściach kraju, w podobnych przypadkach, wynosi 800 zł. W momencie pojawienia się trójki dzieci, np. trojaczków, dofinansowanie może sięgać nawet 1200 zł. Taka sytuacja ma miejsce dlatego, że organy samorządu terytorialnego przyznające świadczenia różnie interpretują przepis art. 10. Często rodzice lub opiekunowie, odwołując się do samorządowego kolegium odwoławczego lub sądu, uzyskiwali zmianę decyzji. W efekcie dostawali wyższe świadczenia.

W czerwcu 2014 r. Naczelny Sąd Administracyjny dokonał wykładni dotychczasowych przepisów. Stwierdził, że jeżeli osoba uprawniona korzysta z urlopu wychowawczego z tytułu opieki nad więcej niż jednym dzieckiem, urodzonym podczas jednego porodu, i na każde z tych dzieci przysługuje jej zasiłek rodzinny, to wobec braku jednoznacznego przepisu, do każdego z zasiłków rodzinnych na dzieci przysługuje dodatek w okresie korzystania z urlopu wychowawczego. Sąd wykazał jednak brak jednoznacznego przepisu. Dotychczas był tylko jeden zasiłek wychowawczy wypłacany przez ZUS. Nigdy nie było dwóch wynagrodzeń lub urlopów wychowawczych.

W myśl uchwały Naczelnego Sądu Administracyjnego, aby przepis został ujednolicony, przygotowaliśmy niniejszy projekt ustawy. Mając na uwadze to, że dodatek powinien rekompensować rezygnację z zatrudnienia, jak też to, że podczas urlopu wychowawczego rodzic sprawuje opiekę nad więcej niż jednym dzieckiem, chcemy trochę zwiększyć dofinansowanie.

Zaproponowaliśmy następujące rozwiązanie. Chcemy uznać, że dodatek jest jeden, tak jak urlop wychowawczy. Jednak w zależności od liczby dzieci, nad którymi sprawowana jest opieka podczas urlopu wychowawczego, dodatek byłby zwiększany. W przypadku, kiedy rodzic sprawuje opiekę nad więcej niż jednym dzieckiem, np. dwójką, dodatek wynosiłby nie 400 zł, ale 600 zł. Innymi słowy, opiekun otrzymywałby o 200 zł więcej na każde kolejne dziecko. Nie miałoby znaczenia to, czy dzieci zostały urodzone podczas jednego porodu, czy też drugie dziecko urodziło się w trakcie korzystania z urlopu wychowawczego. Dzięki wprowadzeniu takiego przepisu znikną wątpliwości interpretacyjne, co przyczyni się do poprawy sytuacji dochodowej osób przebywających na urlopach wychowawczych.

Przewidujemy, że w wyniku wprowadzenia nowelizacji, w skali roku wydatki z budżetu państwa wzrosną mniej więcej o 46.000 tys. zł.

Przewodniczący poseł Magdalena Kochan (PO):

Dziękuję. Zanim otworzę dyskusję, proszę stronę rządową o opinię w tej kwestii.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej Elżbieta Seredyn:

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej pozytywnie opiniuje projekt i zgadza się w całości z treścią poselskiego projektu ustawy.

Przewodniczący poseł Magdalena Kochan (PO):

Dziękuję. Czy panie legislatorki zgłaszają uwagi, bardzo proszę.

Legislator Maria Iwaszkiewicz:

Szanowna Komisjo, przyznam szczerze, że podczas studiowania projektu miałyśmy pewne wątpliwości interpretacyjne. Pani poseł trochę je rozwiała, ale w dalszym ciągu nie jesteśmy do końca przekonane. Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego dotyczył innej kwestii, czyli urodzeń kilkorga dzieci w trakcie jednego porodu. Ani posłowie, ani Komisja nie muszą wykonywać wyroku sądu, ale pojawiła się wątpliwość interpretacyjna. W projekcie ustawy rozszerzyli państwo problematykę. Dotyczy ona nie tylko dzieci urodzonych podczas jednego porodu, ale również dzieci, nad którymi rodzice sprawują opiekę. Jak rozumiem, jeden dodatek, przysługujacy w wysokości 400 zł, zwiększa się o 200 zł w sytuacji, gdy rodzice posiadają jeszcze dwoje dzieci do 5 roku życia. Czy dodatek zwiększa się tylko o 600 zł, czy również o 800 zł?

Przewodniczący poseł Magdalena Kochan (PO):

Proszę państwa, nie ukrywam, że przed rozpoczęciem obrad naszej Komisji pojawiały się uwagi Biura Legislacyjnego, odnoszące się do precyzyjności przepisu zawartego w projekcie ustawy. W prezydium podjęliśmy decyzję, że dla wyjaśnienia wszystkich wątpliwości dotyczących przepisów ustawy, należy powołać podkomisję. Składam wniosek jako uczestnik debaty, ale wątpliwości rozwiejmy podczas obrad podkomisji. Dyskusja będzie dłuższa, dogłębniejsza i precyzyjniej zapiszemy wszystkie znaczące kwestie.

Głos zabierze pani przewodnicząca Anna Bańkowska.

Poseł Anna Bańkowska (SLD):

Jeżeli dobrze zrozumiałam panią poseł Marzenę Okłę-Drewnowicz, celem ustawy jest pogodzenie nieprecyzyjnych przepisów i decyzji samorządowych. Ustawa ma wyjść naprzeciw zdarzającym się nierównościom. Matka, która urodziła bliźniaki dostaje w trakcie urlopu wychowawczego 400 zł, a osoba mieszkająca w innej miejscowości dostaje w takim samym przypadku 800 zł.

Państwo znaleźli rozwiązanie, że w sytuacji opieki nad więcej niż jednym dzieckiem dodatek będzie wynosił 600 zł. Ustawa określa nie tylko przypadki urodzenia więcej niż jednego dziecka, ale również sytuację, gdy podczas urlopu wychowawczego matka zajmuje się dzieckiem z tytułu, którego otrzymała urlop wychowawczy, a posiada inne

dzieci do 5 roku życia. Wtedy na jedno urodzone dziecko będzie przysługiwała kwota 600 zł. Chcę dobrze zrozumieć omawianą kwestię. Gdy rodzi się dwójka dzieci, na każde z nich będzie przysługiwała kwota 400 zł plus 200 zł. Czy mam rację?

Ile będzie wynosił zasiłek w sytuacji, gdy mamy do czynienia z urlopem wychowawczym na jedno dziecko, a oprócz niego w rodzinie jest dwójka dzieci do 5 roku życia? Ile osób pobiera obecnie dodatek w wysokości 400 zł z tytułu przebywania na urlopie wychowawczym? Ile osób otrzymuje wyższy dodatek?

Przewodniczący poseł Magdalena Kochan (PO):

Dziękuję, bardzo proszę pani poseł Beata Mazurek.

Poseł Beata Mazurek (PiS):

Mam pytanie do wnioskodawców. Według mnie projekt ustawy jest pełen sprzeczności. Być może wynika to z faktu, że jej nie rozumiem. W pkt 2b czytamy, że: „W przypadku sprawowania opieki nad więcej niż jednym dzieckiem w wieku do ukończenia 5 roku życia, urodzonym podczas jednego porodu, kwotę dodatku zwiększa się o 200 zł na drugie i każde kolejne dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życie, urodzone podczas jednego porodu”. Następnie mamy pkt 3a, który określa: „Osobie uprawnionej do dodatku, przysługuje jeden dodatek bez względu na liczbę dzieci, nad którymi sprawowana jest opieka”. Proszę o wyjaśnienia tych przepisów, ponieważ ich nie rozumiem. Wydaje się, że stoją one w sprzeczności do siebie.

Kolejna kwestia, budząca moją wątpliwość, dotyczy pkt 1b o treści: „Wszczęcie postępowania w sprawie zmiany decyzji ustalającej prawo do świadczeń rodzinnych, na korzyść strony, w zakresie zmiany wysokości świadczeń, następuje z urzędu”. Nie wyobrażam sobie, żeby osoba, która obecnie dostaje świadczenie w wysokości 800 zł, w wyniku ustawy otrzymywała 400 zł. Pierwsze rozwiązanie było korzystniejsze.

Kolejne pytanie dotyczy wzrostu wydatków z budżetu państwa. Czy kwota 46.000 tys. zł pochodzi z rezerwy? Jak będą państwo dzielić pieniądze związane z obsługą?

Przewodniczący poseł Magdalena Kochan (PO):

Dziękuję. Czy jeszcze ktoś chce zadać pytanie? Nie słyszę. Zamykam dyskusję. Bardzo proszę panią poseł wnioskodawcę o wyjaśnienie powyższych kwestii.

Poseł Marzena Okła-Drewnowicz (PO):

To jest jeden dodatek. Urlop wychowawczy przysługuje jednej osobie: matce, ojcu lub opiekunowi prawnemu. Z tytułu urlopu wychowawczego przyznaje się jeden dodatek różnej wysokości, w zależności od liczby dzieci, nad którymi sprawowana jest opieka podczas przebywania na urlopie wychowawczym. Ustawa zakłada dwie różne sytuacja. Jeżeli podczas porodu urodzi się więcej niż jedno dziecko, dodatek zwiększy się o 200 zł. W sytuacji, gdy urodzą się bliźniaki dodatek będzie wynosił 600 zł, w przypadku trojaczków 800 zł. Kiedy rodzi się tylko jedno dziecko, dodatek, jak dotychczas, wynosić będzie 400 zł.

Ustawa przewiduje również sytuację, jeśli drugie dziecko urodzi się po roku lub w ciągu dwóch lat przebywania opiekuna na urlopie wychowawczym. Chcemy objąć nowelizacją nie tylko matki rodzące podczas jednego porodu więcej potomstwa, ale również kobiety, które rodzą kolejne dziecko w trakcie urlopu wychowawczego. Ich dodatek będzie zwiększony o 200 zł na każde kolejne dziecko, urodzone w trakcie przebywania na urlopie wychowawczym.

Jak wspomina pani poseł Anna Bańkowska, jeśli okaże się, że matka przebywa na urlopie wychowawczym i otrzymuje 400 zł, ale równocześnie sprawuje opiekę nad drugim lub trzecim dzieckiem w wieku do 5 roku życia, dodatek będzie miała zwiększony o kolejne 200 zł na każde dziecko.

Reasumując, jest to jeden dodatek, którego wysokość zwiększa się każdorazowo o 200 zł w zależności od liczby dzieci do 5 roku życia, nad którym rodzic sprawuje opiekę podczas przebywania na urlopie wychowawczym. Dlaczego nie objęliśmy przepisem ustawy wyłącznie matek wieloraczków? Rodziłoby to zastrzeżenia konstytucyjne. Ktoś może zadać pytanie: „czym różni się opieka nad dwójka dzieci urodzonych podczas jednego porodu i opieka nad dwójką dzieci urodzonych w czasie jednego roku?”. Chcemy, żeby przepis dawał szansę równouprawnienia, czyli jeden dodatek, zwiększany wraz

z liczbą dzieci do 5 roku życia, nad którymi sprawowana jest opieka podczas przebywania na urlopie wychowawczym.

Najczęściej mamy do czynienia z sytuacją jednego dodatku w wysokości 400 zł. Wprowadzając w życie ustawę zamierzamy z urzędu zwiększać dodatek o każde 200 zł w przypadku, kiedy okaże się, że rodzic będący na urlopie wychowawczym sprawuje opiekę nad więcej niż jednym dzieckiem. Chciałabym zastanowić się nad jedną kwestią. Zdarzają się sytuacje, gdy faktyczni opiekunowie wieloraczków uzyskali prawomocne decyzje sądowe i obecnie pobierają przykładowo kwotę 800 zł z tytułu opieki nad bliźniakami. Powinniśmy utrzymać te prawomocne wyroki, żeby ustawa z urzędu nie spowodowała zmniejszenia świadczenia. W okresie otrzymywania dodatku, powinien być on wypłacany na dotychczasowych zasadach. Mam nadzieje, że będzie to przedmiotem naszych prac w podkomisji.

Odnośnie do środków finansowych na dodatki, będą one pochodziły z rezerwy świadczeń rodzinnych.

Poseł Anna Bańkowska (SLD):

Moje pytanie nie odnosiło się do sposobu finansowane, ale skąd się wzięła różnica? Ile osób pobiera dodatek w wysokości 400 zł i 800 zł? Musimy się dowiedzieć kto i jak to wyliczył.

Wyobrażam sobie sytuację, jaką państwo proponujecie w pkt 2a. Jeżeli matka posiadająca dziecko w wieku do 5 lat, rodzi drugie i wtedy decyduje się na urlop wychowawczy, to drugie dziecko również powinno być brane pod uwagę pod kątem świadczenia. Jeśli mamy do czynienia z dualizmem wysokości świadczeń, wtedy ustawa poprawi sytuacje finansową tych osób, które nie kierowały sprawy do sądu i otrzymują 400 zł dodatku. Z kolei innym zmniejszy kwotę z 800 zł na 600 zł. Jeśli opiekunowie otrzymali decyzją sądu prawo do dodatku w wysokości 800 zł, przy ciąży bliźniaczej dostaną 600 zł. Nie możemy wprowadzać przepisu o urzędowym podwyższaniu świadczenia. Prawo nie może działać wstecz. Uważam, że taka sytuacja jest nie do przyjęcia.

Przewodniczący poseł Magdalena Kochan (PO):

Pani poseł Marzena Okła-Drewnowicz wyjaśniła, że intencją wnioskodawców jest utrzymanie prawomocnych decyzji o wysokości dodatku, do czasu ich wygaśnięcia. Potrzebne są być może bardziej precyzyjne przepisy.

Oddaję głos pani minister Elżbiecie Seredyn.

Podsekretarz stanu w MPiPS Elżbieta Seredyn:

Pani przewodnicząca, chcę uzupełnić wypowiedź pani poseł Marzeny Okły-Drewnowicz i powiedzieć o liczbie osób pobierających dodatek podczas przebywania na urlopie wychowawczym. W 2014 r. dodatek w wysokości 400 zł pobierało 46004 osób. Z kolei uprawnienia do większej wysokości dodatku na drugie dziecko, czyli 800 zł, wydane przez samorządowe kolegium odwoławczym lub sąd, zdarzały się sporadycznie. Nie dysponujemy dokładną informacją, ale wiemy, że są to pojedyncze przypadki.

Chcę się odnieść do kwestii, o którą państwo pytali. Jeżeli decyzją administracyjną, uprawniającą do dodatku z tytułu przebywania na urlopie wychowawczym na drugie dziecko, przyznaje się kwotę 400 zł, wtedy na czas uzyskania jej ważności, czyli przez rok, pozostanie na obecnych warunkach. Natomiast każda następna decyzja będzie podejmowana na nowych zasadach.

Przewodniczący poseł Magdalena Kochan (PO):

Dziękuję. Czy ktoś jest przeciwny powołaniu podkomisji nadzwyczajnej do prac nad projektem? Nie słyszę. Proponuję powołać podkomisję w siedmioosobowym składzie: trzech przedstawicieli Klubu Parlamentarnego Platformy Obywatelskiej, dwóch Prawa i Sprawiedliwości, po jednym Polskiego Stronnictwa Ludowego i Sojuszu Lewicy Demokratycznej. Jeżeli Koło Poselskie Ruchu Palikota wyrazi zgodę, również dla niego jest miejsce.

Czy ktoś jest przeciw ilościowemu składowi podkomisji? Nie słyszę.

Proponuję w imieniu Platformy Obywatelskiej panią Marzenę Okłę-Drewnowicz, panią poseł Ewę Drozd oraz panią poseł Agnieszkę Hanajczyk. W imieniu Klubu Prawa

i Sprawiedliwości pan przewodniczący Stanisław Szwed zgłosił panią Elżbietę Rafalską i Krzysztofa Michałkiewicza. W przypadku Klubu Polskiego Stronnictwa Ludowego pan Piotr Walkowski i Klubu Sojuszu Lewicy Demokratycznej pani poseł Anna Bańkowska.

Pan poseł Krzysztof Michałkiewicz chciałby zabrać głos, bardzo proszę.

Poseł Krzysztof Michałkiewicz (PiS):

Chcę zgłosić do podkomisji zamiast siebie, panią Barbarę Bartuś, gdyż zaszła pomyłka.

Przewodniczący poseł Magdalena Kochan (PO):

Czy pani Barbara Bartuś wyraża zgodę? Dziękuję, zatem pani Bartuś będzie przedstawicielką Klubu Parlamentarnego Prawa i Sprawiedliwości.

Czy wyrażają państwo zgodę na powyższy skład podkomisji? Nie ma dzisiaj przedstawiciela Koła Parlamentarnego Ruchu Palikota, zatem pozostawiamy dla niego wolne miejsce. Nie słyszę sprzeciwu. Uznaję, że skład podkomisji został zaakceptowany przez Wysoką Komisję. Dziękuję.

Zamykam posiedzenie Komisji Polityki Społecznej i Rodziny.